

Dar apie Klaipėdą:

LIETUVOS VALSTYBĖS VELIAVA KLAIPĖDOJ.

Vasario 2 d. Klaipėda savo mūruose iškilmingai pasveikino savo sentėvių prabočių Tėvynę atsiimtįtraukiančiąją Lietuvos kariuomenę. Gedimino kovų tikslas pasiektas. Jis nuo Kl-ės išiveržusių kryžiaiivių gynė Lietuvos žemę, turta ir gyvastį — dabar Klaipėda išvaduota ir savo mūruose regi vaikų vaikus Gedimino gadynės, Lietuvos kareivius, mūsų kraujo ir kalbos karžygius brolius.

Tuojuo po 12-tos valandos pietumis Klaipėdos turgavietėj, Teatro Aikštėj, pradėjo rinktis keliais atitraukusios Lietuvos kariuomenės dalis. Buvo daug pėsstininkų, raitelių, kulkosvaidininkų, kelios batarėjos, bagažas, ir tt. Viskas padarė didelių pulkų išpūdį.

Oras, nors ir šaltas, bet saulėlė maloniai švietė, o žmonių pasižiūrėt buvo suplūde tūkstančiai — iš pačio Klaipėdos miesto, nėra del per trumpo laiko iš kaimų nieks nebūvo atvažiaavęs.

Visu pirma kuopa uzarų atjojo ir risčia užėmė savo vietas. Ot, puikūs tai vyrai, reti žirgai, mandriai ant jų sėdi seselių broleliai. Ilgai netrunka, iš šen ir iš ten, su muzika, maršo balsais, yra prisirinkusi visa aikštė.

Mes klaipėdiškiai kaizerio gadynėj Klaipėdoj matėme vokiečių kariuomenę. Bet dabar čionai, šitie Lietuviai kareiviai — žiūrime, žiūrime, — matom: skirtumas, rodos tik rūbuos ir kalboj ir dvasioj — ten viskas vokiška, čionai viskas lietuviška — bet drausmė ir komandų išvedimas, tai reikia pasakyti, jog ir iš pačių vokiečių, kurie tam žiūrėjos, pasigirdo tik pagyrimai, norėti ir nenorėti, bet bet visgi pagyrimai.

Visam taip toli prisiruošus, taip trumpai prieš 1-mos val. atėjo kariuomenės vadas p. Budrys su savo padėjėjais, nužengė Frontą, ir tada, pėstininkams šautuvais prezentuojant, raiteliams savo blizgančiuosius kardus ištraukus, muzikai užtraukus Tautos Himną ir kanuolėms šaujant saliuotą, ant prefektūros namu, kur ligšiol buvo plevėsavusios svetimos vėliavos, užsitraukė mūsų Lietuvos Vėliava.

Situom užtraukimu, Mažoji Lietuva, Klaipėdos kraštas galutinai susivienijo su Didžiąja Lietuva Lietuvos Valstybe.

Po šito akto muzika vėl skambino tautos himną.

Tada kariuomenės vadas kariuomenę užsveikino Lietuvai valio! ir perkungrausmingai visi vyrai vienu balsu sušuko valio!

Po jo kareivius sveikino Klaipėdos krašto prezidentas p. G a i l i u s :

„Broliai Lietuviai kareiviai, šioj istorinėj dienoj įvyksta galutinis Klaipėdos krašto su Lietuva susijungimas. Aš kaip Klaipėdos ir Lietuvos atstovas sveikinu gerbiamuosius Lietuvos kareivius! L a i g y v u o j a s u v i e n y t a L i e t u v a !”

Vėl visi vienu balsu perkungrausmingai sušuko Valio!

Tada vardan sukilėlių sveikino p. Simonaitis:

„Jūs broliai iš Didžiosios Lietuvos, mes sukilėliai Klaipėdos kraštą atvadavom, tam Jūs atėjot ir uždėjot savo antspaudą. Valio Lietuvos kariuomenė!”

Valio! iš visų perkungrausmingai pasigirdo.

Tam visam nusdavus, šitas aktas pasibaigė. Kariuomenės visos dalys susirikavo maršo tvarkon ir skambiais muzikos balsais patraukė į kareivines.

Zmonės kimštinau susikimšo juos lydėti. Iš Lietuvių

gyvenamų vietų pritraukiant į juos buvo mesta pasveikinimui gėlių. O prie kareivinių žmonių vėl tūkstančiai buvo susikimšę.

Kaipo lietuviai vėl yra savo žmonėmis savo tėvų krašte. Gedimino ir Vytauto dvasia savo vaikuose vėl prisikėlė į gyvastį. Klaipėda vėl yra lietuviška ir pasiliks. Dievas davė laimėti, Dievas pagelbės laimėjimą ir išlaikys!

Valio Lietuva Tėvynė mūsų!

Valio mūsų apsauga Lietuvos kariuomenė!

Vakare dar buvo išškilmė su prakalbomis.

„Prūsų Lietuvių Balsas.“

KLAIPĖDOS SUJUNGIMO SU LIETUVA SĄLYGOS.

Paskui oficialę Kauniškę „Lietuva“ paduodame sąlygas, kuriomis Santarvės Valstybės 17 d. vasario dokumentu perdavė Lietuvos Valstybei Klaipėdos Kraštą.

„Santarvės Valstybės perduoda Lietuvai visas teises ir titulus į tą kraštą, kurs Versalės Traktate yra pažymėtas 99 straipsnyje.

Didžiosios Santarvės Valstybės (Anglija, Prancija, Italija ir Japonija, drauge su Amerikos Jungtinėmis Valstybėmis pasirašiusios Versalės Traktatą), Klaipėdos krašto likimą Lietuvos Valstybėje teikia statyti į tam tikras sąlygas. Tas sąlygas jos motyvuoja tokiais argumentais.

1-o. Kadangi Klaipėdos kraštas ligi šiol buvo atskirtas nuo Lietuvos ir turėjo skirtingą suverenitetą ir vyriausybę, tai jam turi būti suteikta autonominė administracija su žmonių atstovybe ir kitos institucijos, kurios gerbtų visų gyventojų lygybės principą, nepaisant kurios kas rasės, kalbos ar religijos, pripažintų oficialėmis abi vartojamas kalbas ir vienodai traktuotų saviškių ir svetimšalių civilius ir prekybos interesus.

2-o Santarvės Valstybės skaito, kad Klaipėdos kraštas esą naturalis išėjimas į jūrą ne tik Lietuvai bet ir kaimynei Lenkijai ir to del esą reikalinga abiejų tų šalių naudai organizuoti žemės, upių ir jurių tranzitas ir duoti pačiam uostui tokia administracija, kad ji galėtų garantuoti visokių lengvėnybių tų „užinteresuotų sričių“ prekybai. Tas garantijas Santarvės Valstybės numato sudarant uoste „zone franche“ — laisvą zoną ir leidžiant būti kvalifikuotiems atstovams.

Savo motyvacijoje vasario 17 d. sprendimas nurodo dar į Tautų Sąjungos pakto nustatytus principus (str. 23) ir į Versalės Traktato XII dalies trečiąjį skyrių, kurs liečia Nemuną. Kai del Pakto, tai 28 straipsnis, tarp visos eilės kitų grynai humanitarinių punktų, punkte e pažymi, kad Tautų Sąjungos nariai „imsis reikalingų dispozicijų, idant būtų laiduota susiekimo ir tranzito laisvė, taip pat vienodas visų Tautų Sąjungos narių prekybos traktavimas, suprantant, jog ypatingos karo metu (1914—1918) išnaikintų kraštų reikmenės būtų paimtos domėn“. O kai del Nemuno — tai čia turima galvoj jau visiems gerai žinoma jo internacionalizacija.

3-o. Santarvės Valstybės toliau primena, kad su kitomis nuo Vokietijos atskiriomis teritorijomis jau buvo tokia praktika, kad gavusios tas teritorijas šalys apsiima garantuoti atlyginimą visų išlaidų, atsiradusių del tų teritorijų atskyrimo nuo Vokietijos, jų okupacijos ir administracijos.

4-o. Santarvės Valstybės, eidamos ta pačia praktika, skaito teisingu daiktu šiuo atvėju ir Lietuvai pritaikinti bendras taisykles kai del teritorijų perdavimo, kaip jos yra nustatytos Versalės Traktato 254 ir 256 straipsniuose. O tie straipsniai šiaip skamba:

Str. 254: „Valstybės, kurioms atiduodamos Vokietijos teritorijos, išėmus dispozicijas 255 straipsnyje (del Elzas — Lotaringijos ir Lenkijos), turės apmokėti:

1-o Dalį Vokiečių Imperijos skolų, kurios buvo 1914 metų rugpiūčio 1 d., imant apskaitymu pagrindu vidurinę iš 1911, 1912 ir 1913 finansinių metų ir santyki, tarp atiduodamos teritorijos tam tikros kategorijos pajamų ir atatinamų visos Vokiečių Imperijos pajamų, kurios bus Reparacijų Komisijos nurodytos kaip teisingas atiduodamų teritorijų mokamųjų pajėgų mastas;

2-o Dalį skolų, kaip jos buvo 1914 metų rugpiūčio 1 d., tos Vokiečių valstybės, prie kurios atiduodamoji teritorija priklausė (mūsų atveju — Prūsijos) ir kurios bus apskaitytos aukščiau išdėstytu principu).

Tos dalys bus nustatytos Reparacijų Komisijos".

Str. 256: „Gaunančios vokiečių teritorijas valstybės igis visus turtus ir nuosavybę, kuri priklauso Vokiečių Imperijai arba Valstybėms ir kuri yra tose teritorijose. Tų turtų vertybė bus nustatyta Reparacijų Komisijos ir apmokėta gaunančios Valstybės Reparacijų Komisijai, idant būtų įtraukta Vokiečių Vyriausybės kreditantų sumų sąskaiton, kurios Vokietija privalo išmokėti reparacijų titulu". Toliau tas straipsnis nurodo, kad tokiais turtais bus skaitomi ne tik valdžios, bet ir ekskaizerio ir kitų karalių privatiniai turtai; tačiau už visus tuos turtus nieko nemokės Prancija ir Belgija jų gaunamose teritorijose.

Sit sąlygos, kurias nustato Didžiosios Valstybės, perduodamos Lietuvai suverenitetą Klaipėdos krašte. Einant tuo pačiu vasario 17 d. nusprendimu, Lietuva ir pats užiteresuotas kraštas prašoma atsiųsti savo atstovus Paryžium, kur Ambasadorių Konferencija su jais turės išdirbti Klaipėdos krašto organinį statutą, o su Lietuva pasirašys Konvenciją atatinančia tam nusprendimui."

KLAIPĖDOS KLAUSIMO SUNKUMAS.

N. 42 „Krašto Balso“ prof. Valdemaras straipsnyje „Kaip išrišti Klaipėdos Klausimas“, rašo:

„Su Klaipėda daroma, kaip ir su kitais klausimais: norima šaukimu „valio“ išrišti labai painią problemą. Ir dabar daugeliui rodosi, kad išvažiuavus prancūzams iš Klaipėdos ir likus ten mūsiškiams viskas jau baigta.

Ištikrujų gi mes stovime dar tik klausimo pradžioje. Ambasadorių konferencija nutarė pripažinti Klaipėdą Lietuvai 16 vasario, bet kuriomis sąlygomis? Del jų mes rašėme prieš 16 vasario ir pasirodo nei kiek neapsirikome, bent gerojū pusėn. Sąlygos sunkesnės, nei mes numatėme. Trumpai suglaudus jos yra: neutralizavimas Klaipėdos, Nemuno, įvedimas laisvos juostos visu panemuniu, kiek jis eina per Lietuvos teritorija, Klaipėdos skolų sumokėjimas, laisvas tranzitas geležinkeliais. Tais visais klausimais turės būti sudaryta sutartis ir mūsų Seimo ratifikuota.

Pastatytos mums sąlygos visai nepriimtinos, o derybos su didžiosiomis valstybėmis reikia pradėti ir neužilgo. P. Galvanausko kabinetas sutiko su jomis iš anksto savo atsakymu del Versalės sutarties ir Nemuno. Nors Seimas lig šiol nėra pritares p. Galvanausko prisizadėjimams, bet negi gali jis pats išsizadėti savo parašo.

Taigi derybos del Klaipėdos su didžiosiomis valstybėmis reikia numatyti sunkios ir gana ilgos. Kokia per visą tą laiką bus Klaipėdos padėtis? Nauja direktorija ten sudaryta pritariant Sajungininkų komisijai. Dabar prancūzų kariuomenė ir komisarai ištraukti iš Klaipėdos krašto ir tvarkai saugoti liko viena sukilėlių kariuomenė. Teorijoje Klaipėdos kraštas liko kol-kur-kas visai nepriklausomu, bet praktikoje priseina jis rišti Lietuvai, ne

laukiant derybų pradžios ir baigos. Daugiau reikia pasakyti, šių derybų su Ambasadorių konferencija išvada žymiai pareis nuo to, kiek mes mokėsime sugydyti Klaipėdos kraštą su visa Lietuva.

Darbas labai didelis, visai nepradėtas, ir kas blogiausia, kuriam sąlygos labai nepatogios delei mūsų vidurinės betvarkės. Kiekvienas šturkštesnis isikišimas galėtų tuoj sukelti nepalankią Lietuvai srovę, kuri būtų išnaudota lenkų bei vokiečių prieš mus. O kištis į Klaipėdos reikalus teks noroms-nenoroms. Reiks panaikinti nuo Klaipėdos maito sieną, perkelti ją panemunin ir įvesti vieno didumo maitas, toliau reikės įstatymų keliu įvesti vieną Lietuvai valiutą.

Nepamirškime, lig šiai dienai vaikščioja Klaipėdoje kaipo legalis pinigas Vokiečių markė. Invedus vienus pinigus ir vienodus maitus, teks keisti ir gelžkelio tarifai Klaipėdos krašte.

Jau šios vienos priemonės turės labai giliai atsiliepti Klaipėdos krašto gyveniman. Vokiečiai tuoj pradės taikinti Klaipėdos kraštui, kaip ir pas mus, aukštąsias kainas ir kainų svyravimas pasidarys gana didelis. O kur dar mūsų maitai, kur taryfai?

Toliau Klaipėdoje yra vokiečių markių labai daug. Taigi, įvedus teisėtą pinigų litą, visigyventojai reikalaus, kad jos būtų iškeistos jiems tam tikru kursu. Klaipėdos lietuviai ne tokio būdo, kaip čionykščiai, jie nesileis savęs nuplikinti, kaip kad padaryta Didžiojoje Lietuvoje.

Kur kas daugiau atmainų reiks procesualėje teisėj ir ypač aukščiausio (kasacijos) teismo sutvarkime.

Visi šie ir tam lygūs klausimai tegali būti rišti tik įstatymų keliu. Čia klausimas kils, kaip leidžiami bendri visai valstybei įstatymai, kurių bus nemaža.

Tegu sau autonomijos klausimai bus išrišti tik bedarant sutartį su didžiosiomis valstybėmis, bet, kaip sakėme, kas bus iki tam laikui, praktiškai padaryta, galės sutartin ineiti. Beto, kas jau dabar pripažinta, duoda Klaipėdiškiams turėti bendrame Seime 6—7 atstovų ir dalyvauti Valstybės prezidento rinkime.

Iš čia reikalas gims rinkti naują Seimą ir naują Valstybės prezidentą. Tik šie dalykai ateis vėliau, o dabar gana darbo su neatidedamais dienos klausimais.

Yra didelio pavojaus susikompromituoti iš vidaus. Prūsų lietuviai ir vokiečiai įpratę prie geros tvarkos ir valdžios. To jie laukia ir turi teisę laukti iš mūsų. Ir jeigu mes ten eisime, kaip savo metu ėjome Vilniun, galime susilaukti tos pačios pasekmės.

Pirmų-pirmiausia reikalinga pilnas aiškumas. Taigi valdžia turi paskelbti visą Ambasadorių Tarybos raštą su išlygomis, kurios pastatytos Lietuvai. Tik jas žinodama visuomenė žinos, kaip reikia ginti Lietuvos teises”.

KOKIU PINKLIU PRIDARE SANTARVE.

„Naujienos” atkartotinai reiškė savo susirūpinimą tomis sąlygomis, kurias Santarvė uždėjo Lietuvai dėl Klaipėdos. Tų sąlygų mūsų visuomenė iki šiol nežino, bet įvairūs telegramų agentūrų pranešimai leidžia manyti, kad jcs nėra palankios Lietuvai.

Pirmiausia buvo girdėt, kad Santarvė sutiko pavesti Klaipėdos kraštą Lietuvai taja sąlyga, kad lenkams būtų patikrinta galimybė tranzito, (prekių gabavimo per Lietuvą vandeniu ir geležinkeliais. Dabar pranešama iš Paryžiaus, kad naujoji Mažosios Lietuvos vyriausybė pareiškusi ambasadorių tarybai, jogei ji esanti pasirengus siųs-

ti delegaciją tarybon daryti „susitarimus su Lenkija dėl transporto jūromis ir upe ir dėl tokio Klaipėdos uosto valdymo, kuris sudėrintų Lietuvos ir Lenkijos interesus”.

Be to, Poincarė gavęs žinią iš savo atstovo Kaune, kad Lietuva esanti labai nepatenkinta Satarvės išsprendimu Klaipėdos krašto klausimo.

Sitie pranešimai nieko gero nelemia. Išrodo, kad Lietuva nemažai prakišo Klaipėdos krašte, ir kad nemažai laimėjo Lenkija. Lietuva tur-būt sutiko, jei ne visiškai internacionalizuot Klaipėdos uostą, tai duoti lenkams teisę naudotis uostu ir dalyvaut uosto valdyme. Klaipėdos uostas tuo būdu žada pavirsti ne Lietuvos uostu, bet bendru Lietuvos ir Lenkijos uostu.

Jeigu šiktoks dalykas tikrai būtų įvykdintas, tai Klaipėdoje būtų užmegsta pirmas Lietuvos ir Lenkijos unijos mazgas. Ir negalima sakyti, kad tas mazgas būtų silpnas. Esant vieninteliam Lietuvos uostui bendroje Lietuvos ir Lenkijos kontrolėje, neišvengiamu būdu turėtų ankštais ryšiais susijungti žymi dalis Lietuvos ir Lenkijos užsienių prekybos. Bet ir to negana.

Inleidus lenkus į Klaipėdos uostą, nebūtų galima ilgiaus atidėlioti Nemuno internacionalizacija, kuri suteiktų lenkų okupuotajai Vilnijai išėjimą į Baltiko jūrą. Vilniaus klausimas tuomet faktinai būtų likviduotas. Lenkai galėtų sau ramiai sėdėt Rytų Lietuvoje ir laukt, kol Lietuva arba galutinai jos atsižadės, arba sutiks dėtis su Lenkja panašu būdu, kaip siūlė Hymansas.

Tai tos lenkų pretenzijos Klaipėdoje yra be galo pavojingos Lietuvos ateičiai. Ir jeigu Lietuvos valdžia, darydama sutartį su Santarvės komisija dėl Klaipėdos krašto, pritarė joms, tai Lietuvos padėtis šiandie yra kebli.

Lietuvos žmonės tur-būt tą jaučia, ir delto dabar, kaip praneša telegramos, žmonių ūpas Lietuvoje yra toks karingas.

Užsienių politika neturėtų būt azarto žaidimas, ir kad ji nebūtų tokia, tai pirmiausia reikia padaryti ją atvira. Su užsienių politikos reikalais turi būt supažindinta visuomenė. Reikia ne statyt visuomenę prieš įvykusius faktus, bet duoti galimybės viusomenei pareikšt savo valią pirma, negu ketinama daryt kokie nors svarbus žinieniai.

Apie sąlygas, kurias Santarvė užkorė Lietuvai, Kauno valdžia ligi šiol tyli. Tyli ir jos atstovas Washingtonė — bet užtai jisai randa laiko (ir pinigų) iškelti puotą keturiem šimtam diplomatinio korpuso ir Amerikos valdžios atstovams. Tai vadinasi „demokratinė“ politika!

(Naujienos.)

Leonas Kuodys.

RUGIAPJOVIŲ DAINOS

(Liaudies dainų motyvas.)

1.

Aš pas savo tētuzėlį didis valiūkėlis,
Didis darbo valiūkėlis, mergų viliokėlis.
Aš prašiausi tētuzėlio į laukelį eiti
In rugių laukelį ėjus pradalgėlin stoti;
Pradalgėlin stoti, dalgele pustyti,
Pasipusčius dalgužėlę skardžiai suvalioti;
Valeles valioti, rugelius guldyti,
Prisiguldžius rugutėlių prakaitėlių braukti.

Aš pas savo tētuzėlį didis valiūkėlis,
Didis darbo valiūkėlis, mergų viliokėlis.
Aš prašiausi tētuzėlio į laukelį eiti,
In rugių laukelį ėjus pabarėlin stoti;
Pabarėlin stoti, mergelių žiūrėti,
Nužiūrėjus mergužėlę rankele pamoti;
Rankele pamoti, pabarėn vadinti,
Pabarėlin atvadinus žodelius kalbėti.

Leidė mane tētuzėlis, leidė mane sengalvėlis
In rugių laukelį ėjus rugelių kapoti;
Tik neleidė tētuzėlis, tik neleidė sengalvėlis
In rugių barelių stojus mergelių daboti.

2.

Aš pas savo mamuzēlē didi valiūkēlē,
Didi darbo valiūkēlē, bernų viliokēlē.
Aš prašiansi mamuzēlēš ī laukelī eiti,
In rugiū laukelī ējus pradalgēlin stoti,
Pradalgēlin stoti, rankeles gražyti,
Pasigražius rankuzēles balseliu raudoti;
Raudeles raudoti, pēdelius vartyti,
Prisivarēius pēdužēliū ašarēles braukti.

Aš pas savo mamuzēlē didi valiūkēlē,
Didi darbo valiūkēlē, bernų viliokēlē.
Aš prašiansi mamuzēlēš ī laukelī eiti,
In rugiū laukelī ējus pabarēlin stoti;
Pabarēlin stoti, berneliū žvalgyti
Ir nužvelgus bernuzēli akeles nuleisti;
Akeles nuleisti, veideliu parausti
Ir paraudus veiduzēliū žodelius kalbėti.

Leidē mane mamuzēlē, leidē mane sengalvėlē
In rugiū laukelī ējus pēdeliū vartyti;
Tik neleidē mamuzēlē, tik neleidē sengalvėlē
In rugiū barelī stojus berneliū žvalgti.

3.

Vai tu mergele, mergelelijēle
Ko taip nuliūdus, ko toks rūstus veidelis;
Ko toks rūstus veidelis, akelēse skausmelis,
Akelēse skausmelis, širdelėj rūpestēlis?

Ar nuo karštos dieneleš, sauleleš spindulēliū,
Sauleleš spindulēliū širdelėje sugēlēš?
Ar nuo sunkaus darbelio, rugeliū pjovimēlio,
Rugeliū pjovimēlio širdelėje pasunko?

Ar nuo žmonių kalbėlių, kalbėlių neteisingų,
Kalbėlių neteisingų toks rūstus veidūžėlis,
Toks rūstus veidūžėlis, akelėse skausmelis,
Akelėse skausmelis, širdelėj rūpestėlis?

4.

Vai tu berneli, berneli doobilėli,
Vai, tai tu spėjai, tai tu nespėjai,
Del ko rūtus veidelis, akelėse skausmelis,
Akelėse skausmelis, širdelėj rūpestėlis.

Ne nuo karštos dieneles, sauleles spindulėlių,
Saulėles spindulėlių širdelėje sugėlė;
Ne nuo sunkaus darbelio, rugėlių pjovimėlio,
Rugėlių pjovimėlio širdelėje pasunko.

Tik nuo žmonių kalbėlių, kalbėlių, vai, teisingų,
Kalbėlių, vai, teisingų toks rūstus veidūžėlis,
Toks rūstus veidūžėlis, akelėse skausmelis,
Akelėse skausmelis, širdelėj rūpestėlis.

5.

Vai aš mergelė, vai aš jaunoji
Bernėli jauną priviliojau
Ir priviliojus jauną bernėli,
Vai, ji mylėti prisizadėjau.

Zadėt zadėjau, kalbėt kalbėjau,
Bet širdūžėlėj skausmą turėjau;
Turėt turėjau tiktai aš viena,
Mylėt mylėjau aš ji ne viena.

Vai, ji mylėjo kita mergelė,
Kita mergelė, močios dukrelė;
Kita mergelė, močios dukrelė,
Močios dukrelė, tik daug našesnė.

Mano motulės aukštas svirnelis,
Mergelės močios triskart aukštesnis;
Mano motulės plačios lovelės,
Mergelės močios triskart platesnės.

Mano kaselių šilko kasnikai,
Močios dukrelės iš auksinėlio
Mano pirštelių aukso žiedeliai.
Močios dukrelės iš deimantėlio.

O ir apvylė mane bernelis,
Kitą mergelę pasidabojęs;
O ir apvylė mane jaunasis,
Kitai mergelei žodelį taręs.

Vai, tai suvylė mane jaunasis,
Kitai mergelei rankelę davęs;
Vai, tai suvylė mane baltasis,
Su kita, kita žiedelį keitęs.

Vai, tai nemiela rugių laukely,
Rugių laukely darbelis dirbti,
Darbelis dirbti, nors iš valelės,
Bernelis justi prie pat šalelės.

Vai, tai neklauski manęs, berneli,
Vai, tai neklauski manęs, baltasis,
Kam rūstus mano rūstus veidelis,
Kam liūdna mano liūdna širdelė.

6.

Vai, tik neliūski, širdies mergele,
Tik neliūdeki, brangioji mano,
Vai tai ne didi tavo nelaimė,
Ne viskas žuvo, būsi kaip buvus.

**Yra yra dar aukselio žiedas,
Yra yra dar tavo brangusis;
Yra yra dar tavo brangusis
Tau ant rankelės, tau ant baltosios.**

**Yra yra dar rūtų vainikas,
Yra yra dar tavo žaliasis;
Yra dar tavo žaliasis
Tau ant galvelės, tau ant glodnosios.**

**Yra yra dar kieme bernelių,
Kieme bernelių kaip dobilėlių,
Kieme bernelių kaip dobilėlių,
Tau prasiskirti, tau pasirinkti.**

**Vai, tai tik tarki, žodį ištarki,
Kaip rugutėlių baltų pakirsi;
Kaip rugutėlių baltų pakirsi
Kiemo bernelių, kiemo baltųjų.**

7.

**Vai, nekalbėki, širdies berneli,
Taip nekalbėki, brangusis mano,
Vai, didi didi mano nelaimė,
Viskas man žuvo, viskas man dingo**

**Būti tebėra aukselio žiedas,
Būti tebėra mano brangusis;
Būti tebėra mano brangusis,
Bet ant rankelės rūdyti ėmė.**

**Būti tebėra rūtų vainikas,
Būti tebėra mano žaliasis;
Būti tebėra mano žaliasis,
Bet ant galvelės džiūti praėjo.**

Būti yra dar kieme bernelių,
Kieme bernelių kaip dobilėlių;
Kieme berneliai kaip dobilėliai
Seniai praskirti, seniai prarinkti.

Vai, tai tik ėmęs, širdies bernyti,
Aukselio žiedą mauk ant rankelės;
Vai, tai tik ėmęs, brangusis mano,
Rūtų vainiką dėk ant galvelės.

8.

Dėkui mergele, dėkui gulbele,
Tai tu tik sėski į pradalgėli;
Tai tu tik sėski į pradalgėli,
Tai tu tik tarki meilės žodelį.

Tai tu tik tarki meilės žodelį,
Aš išbučiuosiu lūpas veideli;
Aš išbučiuosiu lūpas veideli
Ir iškalbėsiu širdies kalbele.

Kol aš kalbėsiu širdies kalbele,
Aš nežinosiu dienos naktelės;
Aš nežinosiu dienos naktelės
Ir nežinosiu laimės skausmelio.

9.

Bernelį mano, jaunasis mano,
Kad aš mokėčiau meilės kalbele
Vai, tai aš tarčiau, tarčiau žodelį;
Tarčiau žodelį į pat širdele.

Tarčiau žodelį į pat širdele
Ir apkabinčiau liūdną galvele;
Ir apkabinčiau liūdną galvele,
Kol iškalbėčiau meilės kalbele.

Kol aš kalbēšiau meilēs kalbele,
Tai aš tau duošiau višā valele;
Tai aš tau duošiau višā valele
Ir neziņošiau laimēs skausmelio.

10.

Mergužēle mano, gulbužēle mano,
Jau pagelto jau prinoko rugeliai laukely;
Jau pagelto jau prinoko rugeliai laukely.
Mudviem žodelius kalbējus, dirbti nenorējus.

Mergužēle mano, baltuolēle mano,
Jau nulinko jau išbiro rugeliai laukely;
Jau nulinko jau išbiro rugeliai laukely,
Mudviem širdeles nulanksōius, žodelius išbarsōius.

Mergužēle mano, lelijēle mano,
Barsis barsis tētuzēlis rugelius apleidus;
Barsis barsis tētuzēlis rugelius apleidus,
Višā pusdieni sēdējus, pradalgēj ilsējus.

Mergužēle mano, baltuolēle mano,
Barsis barsis tētuzēlis del mergeļēs gaišus;
Barsis barsis tētuzēlis del mergeļēs gaišus,
Draustas kalbēles kalbējus, mergele mylējus.

11.

Bernužēli mano, gulbinēli mano,
Jau pagelto jau prinoko rugeliai laukely
Jau pagelto jau prinoko rugeliai laukely.
Mudviem žodelius kalbējus, dirbti nenorējus.

Bernužēli mano, baltuolēli mano,
Jau nulinko jau išbiro rugeliai laukely;
Jau nulinko jau išbiro rugeliai laukely,
Mudviem širdeles nulanksōius, žodelius išbarsōius.

Bernužėli mano, dobilėli mano,
Barsis barsis mamužėlė rugelius apleidus;
Barsis barsis mamužėlė rugelius apleidus,
Visą pusdienį sėdėjus, glėbyje ilsėjus.

Bernužėli mano, baltuolėli mano,
Barsis barsis mamužėlė del bernelio gaišus;
Barsis barsis mamužėlė del bernelio gaišus,
Draustas kalbeles kalbėjus, berneliu tikėjus.

12.

Saulužė leidės, jau nusileidė
Už aukšto pušynėlio.
Gana, mergyte, gana, jaunoji,
Gana taip mudviem būti.

Tamsužė temo, mudu sutemo
Rugelių pradalgėly.
Eiva, mergyte, eiva, jaunoji,
Eiva eiva namučiu.

Eiva, bernyti, eiva, jaunasis,
Bet ką namie darysiu?
Rūsti motutė, rūsti senoji,
Parėjus ką sakysiu?

Sakyk, mergyte, sakyk, jaunoji:
Siauri vėjeliai pūtė;
Vėjeliai pūtė, plaukelius taršė,
Kasužėles išpynė.

Sakyk, mergyte, sakyk jaunoji:
Saulė akis bučiavo;
Saulė bučiavo, vėjelis glostė,
Dangužis apkabino.

Sakyk, mergyte, sakyk, jaunoji:

Atlėkė gegutėlė;

Atlėkus lujo, koliai išlujo

Aukselio žiedužėlį.

Sakyk mergyte, sakyk, jaunoji:

Atbėgo juodbėrėlis;

Atbėges žvengė, koliai išžvengė

Rūteliu vainikėlį.

Vai berne berne, bernyti manas,

Ką pasakys motulė?

Vai ką gi; ką gi sakys motulė,

Kai veiduzėlį slėpsiu?

Vai ką gi, ką gi sakys motulė

Kai veiduzėlį slėpsiu;

Vai ką gi, ką gi sakys senoji,

Kai ašarėles brauksiu?

Vai ką gi, ką gi sakys senoji,

Kai ašarėles brauksiu;

Vai ką gi, ką gi sakys gimtoji,

Kai balseliu raudosiu?

Gana, mergyte, gana, manoji,

Neraudink širdužėlės;

Vai tai tu pulki, pulk ant veidelio,

Prašykis motušėlės.

Sakyk — motule, sakyk — senoji,

Jaunas bernelis šaukė;

Bernelis šaukė, plaukelius glostė,

Kaseles išbučiavo.

Bernelis šaukė, galvelę glostė

Ir rankeles bučiavo;

Rankas bučiavo kol išbučiavo
Aukelio žiedužėlį.

Sakyk — motule, sakyk — senoji,
Jaunas bernelis šaukė;
Bernelis šaukė, žodelį tarė,
Kalbužę iškalbjėjo.

Zodelį tarė, meiliai kalbėjo
Ir vainikėlį klostė;
Vainiką klostė, koliai nuklostė
Nuo glodnos galvužėlės.

Sakyk — motule, sakyk — gimtoji,
Leisk leisk už bernužėlio;
Už bernužėlio, už ruggjovėlio,
Kur mane pamylėjo.

Žilvyno ežero išnykimas.

Marijampolės aps., Krosnos valsčiuje yra nelabai didelės pelkės, kur kadaise buvo labai gilus ežeras — Žilvynas.

Visuomet labai gražios šitos pelkės, o ypač vasarą. Aplinkui šitas pelkes apsupę dideli žaliuojantieji kalnai, o vidury prižėlę begalės įvairių krūmokšnių, gi tuose krūmokšniuose spingsi vandeninė akis — mažas likutis Žilvyno ežero.

Kiekvieno praėivio akį ši vieta patraukia. Visuomet, kada tik aš keliauju pro tą vietą, turiu pamatyt nors vieną žiūrėtoją, kuris gėrisi šia vieta. Ir aš pats, nors čia man tankiai tenka būti, visuomet nors pusvalandį turiu prastovėti — pasigrožėti ta gamta.

Veža kartą mane tėvelis į Mariampolę mokytis pro šią vietą. Buvau tada vos tik baigęs pradinę mokyklą, bet kaip tik išvydau tuos kalnus, supančius šias pelkes, supratau, kad čia būta kokių vandenių. Tą savo supratimą tėveliui ir pareiškiau.

Jis man atsakė, kad tai tiesa — čia buvęs ežeras, ir pradėjo man pasakoti, kas su tuo ežeru atsitikę.

Jau labai seniai gyvenęs Naujienoje (dvarely) turtingas ponas. Jis visuomet buvęs labai piktas ant savo darbininkų, kiek nuo jo atsiimdavę baudžiauninkai, neduok Dieve! Lupęs ir krovesis pinigus, kaip įmanydamas. Jis neturėjęs vaiku, tai pagal senovės žmonių paprotį, sudėjęs visus pinigus į didelę plieninę dėžę, aprišęs ją retežiais ir įleidęs į Žilvyno ežerą. Tėvelis man paaiškino, kad ten, kur toj vandens akis spingso, gulėjusi dėžė su pinigais.

Mirdamas ponas, visiems savo tarnams, isakeš, kad apie tos dėžės paskandinimą niekam nepasakotų, nes jeigu kas papasakosią, tai jis ateisias — užsikelsias iš mirusių ir tą užmušias. Visi šitą dalyką ilgai užlaikę paslaptį. Tik vienas tarnas igijęs, nežinia kaip, pas naujiji poną malonės, kuris jį ir pradėjęs leisti mokytis. Tas besimokindamas, išgirdęs, kad žmogus be Dievo noro negalįs užsikelti iš mirusiųjų ir ateiti kam nors keršyti. Jis šitą sužinojęs ir atsiminęs senojo — mirusiojo pono įsakymą. Dabar jau jam nebuvę ko bijotis, Jis nuėjęs pas savo gerąjį poną ir pranešęs visą tą paslaptį.

Rytojaus dieną ponas sušaukęs visus baudžiauninkus ir liepes iškasti didelę grabę, kad išleidus vandenį iš Zylvyno į Zaltytį ir tokiu būdu radus dėžę.

Iškasę baudžiauninkai grabę, pertvėrę ją retežiais ir paleidę vandenį. Gi staiga atūžęs visas vanduo su dėže, sutraukęs visus grabės retežius ir nubėgęs drauge su dėže į Zaltytį.

Tos dėžės jau jie ilgai buvo nematę. Tik kartą pasakoję, kad viens Bamštarų (kaimas ant Zaltyčio ežero kranto) žuvininkas ją matęs šv. Jono naktį, iškilusią viršuj ežero. Paskui tuoj vėl dingusi ir daugiau niekas jos nematęs. Tokiu būdu ir išnykęs Zilvyno ežeras.

Tiesa, ten yra iškasta didoka grabė ir matyt, jog ten tikrai norėta tą ežerą išnaikyt, kad, vietoj jo, pasidarius gerų pievų.

Išlandietis.

Laisvąją Lietuvą Atlankyti.

(Tąsa.)

Arčiau Kazlų Rūdos, Mauručių Kazlų daubose margu-
huoja neištirpusio sniego žymės it balti piešimai žalsvai
rausvame patiese. Tai vieninteliai žiemos apsilankymo
pėdsakai. Jie visai išnyksta Kauną privažiuojant.

Apie 4-ą val. po pietų buvome jau Kaune. Oras buvo
dar paniuresnis, negu atrodė žiūrint pro vagono langus.
Jau beveik temo.

Išlipus iš traukinio, konduktoriui padedant daiktus
išnešti — nešikų nebuvo matyt — pasisamdžiau vežiką.
Vežimas buvo aplūžęs, apšiupėjęs, apdriskęs — panašiai,
kaip jo savininko švarkas, prie kurio rankovės tik pažas-
tėse tesilaikė. Nuo pečių, regis, jos seniai jau buvo atsi-
liuosavę, kad net išlindusi pro iširusias siūles vata jau
parudus nuo oro atmainų. Būta tai žydelio, kaip beveik
visi Lietuvių laikinosios sostinės vežikai — o jau vežiko
arklys. Viešpatie pagailėk! Gaila žmogaus, gaila ir to
nebylio jojo vargų draugo.

Na, sakau, nuveši mane gerai — lyg prijausdama ką
nelemto — pridėsiu dar šventėmis.

Nu jis tam ir vežikas, kad žinotų kaip jam važioti,
atsako — girdi, kaip pačią „prezidentienę“ nuveš, kur
reikia. Bene jam tai pirmas sykis.

Po tokio „įtikinimo“, isisėdau, ir bedardame šiurkė-
taus bruko gatvėmis.

Dėja jau pirmoje užsuksenoje mano „gerasai“ vežikas
klausia praeivių, kur N. N. gatvė. Pavažiavus kelis na-
mų kvartalus, vėl klausia. Ir nepaisant nurodymų jis
klaidžioja. Invažiavo į siaurytę, tamsią, be jokio žiburio

gatvę. Aš jam patėmiju, kad galima daug artesniu ir šva-resniu keliu pasiekti jam nurodytąją vietą. Jis ginčija, kad taip geriau, kaip jis važiuoja. Na, pamaniau sau, gal ir jo teisybė? Ką čia žmogus žinai, kokios atmainos po karo įvyko? — Daviau jam ramybę.

Tik štai įvažiavo į duobę. Vežimas susiūbavo, mano valizos iškrito į dumblyną, o žyds, nesustodamas, gena arklių tolyn.

Na sakau, ar tu nematei, kad valizas išmetei. Sustojo ir teisinosi, kad ne jis kaltas. „Kam girdi pačios nežiūrėjote“. — Tame momente geras praeivis išgriebė iš dumblo mano nelaimingas valizas, kurios jau buvo už pusės namų kvartalo atstu nuo mūsų, atvilko ir įvertė į vežimą.

Vargais negalais davažiavome iki Rotušės Aikštei. Čia jau ir mano destinacija. Tečiau vežikas neranda nurodytojo namo ir gana. Išlipau paklausti vaistinėje. Moteriškė su pirštu parodė, kur N. N. namas, bet, užsisukant į kitą gatvę, vėl nerandame. Einu paklaust į kitą gatvę, vėl nerandame. Einu paklaust milicininko bene jis žinaš. Milicininkas tyli. Klausiu antrą kartą — tyli. Galop užklausu rusų kalba, ar jis nesuprantas lietuviškai? Taip, girdi suprantas. — Tai, kodėl, tamsta, tariau neatsakai? — Jis, esą, nežinaš tokio namo. — Tai, gal, ponulis man nurodytum koki žmogų, kurs žino ar kuris palydėtų? Matote, sakau, kad tamsu, o mano vežikas neranda. — Ne, girdi, „aš ant tarnystos, nieko tamstai negaliu padėt“.

Važiuojame aplink Rotušę syki ir antrą, o kaip nepataikom, taip nepataikom užsukti, kur reikia.

Sutinkame žydę. Klausiu, kur toks ir toks namo numeris, ar nežinanti?

Nu, kas čia nežinos, ana va tas raudonas pačiam gale

gatvės, va tas paskutinis, rodo tamsoje su su ranka linkui Nemuno.

Važiuojam, bet vėl neprivažiuojam.

Žydas ima ginčytis, kad būk tokio tai numerio čia visai nėra. Mane netik apmaudas, bet baimė apima. Ar maža nūnai įvairių prietikių Lietuvoje su „amerikontais“! Išlipau vėl iš sulūžusio, purvino vežimo ir pati einu ieškot žmogaus, kuris dar sykį parodytų kelią, nes grįžti miesto centrą tamsiomis, siaurutėmis gatvėmis, geriau sakant, žydu užkaboriais — neturėjau drąsos.

Sutinku moteriškę su pirkinių glėbiu.

— Ar nežinote, sakau, kur N. N. namas šioje gatvėje? Kurgi, esą nežinosi. Ugi ana ties pat bažnyčia.

Žydas klausia, „kur toj bažnyčia?“ Nelaukdama tolesnių nurodinėjimų aš prašiau tą moterėlę sėsti greta manes ir palydėt iki pat namų, nes vežikas vis vien neras. Moterėlė iškart išsikabinėja, būk turint namo skubėti, einanti mat iš krautuvės.

Emiau maldaute maldaut, piešdama savo nemalonią pačėtį. Galop sutiko ir, įsisėdus vežiman, palydėjo iki pat durių, kurios buvo visai arti.

Teip, po dviejų valandų klaidžiojimo po purvyną tamsoje su geros žmonos pagelba žydas pristatė mane su išpurvintom valizom į vieta, kur nuo gelžkelio stoties atvykti neima daugiau kaip pusvalandį laiko. Atvežęs gi, pradėjo žydiškai derėtis, kad užmokėčiau jam dvigubai daugiau, negu, kad sulygome — mat jis turėjęs pusę dienos sugaišti ir savo arklių dėl manęs alsinti.

Na pamaniau, kad vėžė „kaipo prezidentienę“ tai reikia ir užmokėti kaipo priezidentienei. Tik abejoju, kad už panašų prezidento žmonos pavėžinimą žydelis turėtų teisės toliau pildyti savo amata?...

PASTE.

Gaunu iš pašto pakvietimą siuntiniams iš Amerikos atsiimti. Kaip visuomet, pasiėmiau ir pašportą. Ir gerai padariau. Be jo, siuntinių man nebūtų išdavė. O ir su pašportu nuėjus, pašte buvo sulošta tikra tragikomedija, kol savo siuntinius išgavau.

Prieinu prie „Užsieniu apdraustų banderolių“ langelio. Paduo du pašto pakvietimą sėdinčiai užstalo pas taji langą „panelei“ — (teip jas vadina). Panelė reikalauja (NB. rusų kalba, nors aš buvau į ją prabilus lietuviškai) pašporto.

— Meldžiu, panele, štai jis.

Panelė paėmė, išplėtė ant stalo, žiūri į vieną pusę, žiūri į kitą, atsiverčia pirmąjį pašporto lapą, ant kurio prisegta ir prilipyta mano atvaizdas.

— Tegul jis pats ateina, — užkamanduoja panelė — vis rusų kalba. —

— Sakau, moku lietuviškai, kodėl, tamstyte, į mane kalbi rusiškai nelygu su žydais.

Paantrina savo reikalavimą — jau lietuvių kalba, — kad „jis pats tegul ateina; tamstai, girdi, negalima siuntinių atiduoti“.

— Kas jis pats? — nustebusiai klausiu. Ak čia pašporte ne vyro vaizdas, tik mano pačios.

— Pašporte vyriška pavardė, panelė man aiškina.

— Kad Amerikoje, ir ne tik Amerikoje, bet ir Anglijoj, Prancūzijoje, Vokietijoje etc. moterų pavardes rašo teip kaip vyrų. Ar tai bus p-lė Vėplytė, ar ponija Vėplienė, vis vien: jas kitaip nerašys kaip V ė p l a. Teip lygiai ir su mano pavarde Amerikos oficialai kolkas dar neišmoko lietuvių terminologijos, stengiausi ją įtikrinti.

Panelė, tečiaus nekreipia dėmesį į mano tokią argumentaciją.

— Ar turit kitą pašportą, klausia.

— Ne.

— Tai siuntinių negalite gaut.

— Bet, atsiprašau, jau šiek tiek iširdus — teisinuosi. Kokio gi dar pašporto iš manęs reikalaujate? — nesuprantu. Tik, tamsta, sakau, gerai pažiūrėkit ir paskaitykit ir rasite, kad mano pašpartas yra išduotas Jungtinių Valstybių Valdžios, vizuotas reguliario — Lietuvos atstovo Washingtono — ir kitų konsulų. Beto, dar priduriu, jis įtrauktas į Milicijos knygas Kaune, užregistruotas pas Apskrities Viršaitį irgi Kaune. Tai kuomi dar jis negeras? — klausiu.

Panelė vėl žiūri į mano fotografiją, į pavardę ir į mane. Ir vargšė negali išrišti to „gordijaus mazgo“ ir gana. Supratau josios svyravimo priežastį: — buvau kitaip apsirėdžius, negu, kad paveikslas parodo, — nors ir atvaizdo į vyrą nepanėši: —

— Jei netikit, tariau jai, kad esu ta pati, kuriai yra prišūtos banderolės iš Amerikos, tai už valandėlės ateisiu apsitaisius tais pačiais drabužiais, kuriuose nutrauktas šis mano paveikslas.

— Panele! Panele! — duokšian greičiau mano laišką — šaukia karys iš užpakalio, kišdamas pro mano galvą savo pakvietimą iš pašto.

— Tamsta, sakau, leiskit man pirma atsiimti, ak tik ką atėjote, o aš taip ilgai laukiau, kol per žydus prisiekiau langelį. Stoviu eilėje, civilizuotų žmonių papročiu, sakau, o žydai elgiasi savotiškuoju, užlyzdami kitiems už akių, pavartodami alkūnes.

Karys lyg nusidrovėjo bet neatsiprašė už savo, kaip man rodės, nedžentelmoniškumą. Tik lyg teisindamasis papostringavo, būk dar per maža Lietuvoje žmonių —

(suprask — apšviestų), kad jų užtektų i visokias istai-
gas. Tat ir už betvarkę, girdi, negalima rūgoti. (Vėliau
sužinojau, kad visi be išimties kariškiai turi privilegijas
pašte būti pirma visų kitų (civilių) aptarnaujami — ne-
žiūrint kada jie ateina).

Besiergeliuojant ir besistumdant prie langelio, ypač
man beginant savo pašporto „garbę“, įsikišo i mano su
panele ginčą vyriškis pašto valdininkas, prie gretimo
lango besidarbuojas. Išklausęs mano tvirtinimų ir pane-
lės abejojimų, pasikvietė dar kitą poniją ar panele savo
sandarbininkų, ir visi trys tariasi, mitinguoja, kad iš-
sprendus teip svarbų klausimą, mano pašportas priklaus-
so vyrui ar moterei! Ant galo vyriškis valdininkas, „me-
cenaso mina, mostelėjęs rūsčiai ranka, nulėmė:

„Na ką čia daug kalbėti? — kad yra jos paveikslas, tai
ir atiduokit jai siuntinius“.

Ačiū Viešpačiui, kad mano rolė toje teip juokingoje
farsoje jau užbaigta! — pamaniau sau viena. Net kvė-
puot buvo lengviau, nepaisant, jog pašto kambary oras
nuo tirštų dūmų buvo labiau panašus i kisielių.

(Bus daugiau.)

Kas Girdėti Pasaulyje.

LIETUVA.

— Klaipėdiečiams, susivienijus su Lietuva, labai nemalonus rusiškas lietuviškų traukinių, pradėjusių vaikščioti tarp Kauno ir Klaipėdos. Kauno „Laisvėje“ (N. 44) tūlas klaipėdietis viešai nusiskundžia, kad Lietuvos valdžia siunčia Klaipėdos traukinius su rusais patarnautojais, su kuriais Prūsų gyventojai lietuviai negali susikalbėti.

Esą kad, kokį žodį tarnautojas ir prasitaria lietuviškai, tai lyg kaip perkūno trenktas griebiasi rusiškos kalbos ir rodos iš gėdos, kad lietuviškai prasitarė, parausta iki ausų.”

Bet kas labiausiai pasibiaurėjimą sukelia Klaipėdos Krašto gyventujuose, tai aplinkybė, kad ne vien palydovai bet ir Lietuvos valdininkai atvažiuo į Klaipėdą, prirena rusišką traukinį. Pakalbinti lietuviškai, jie atsako rusiškai. Baisiausiai pasipiktinęs iš to korespondentas (prūsas lietuvis) rašo:

„Nejaugi matydami tie lietuvių kalbos priešai savo didžiausį pralaimėjimą Kaune, skubina perkelti savo perą į vos atvaduotą Mažąją Lietuvą.

Bet taip manydami jus, ponai rusomanai ir lenkomanai, labai apsirikote. Prūsai didžiai nemėgsta rusų ir lenkų.

Kada prasidėjo Klaipėdos krašte sukilimas prieš senąją direktoriją, tai kai kurie prūsai susirūpino, kad tie sukilėliai juos vėl nepradėtų ginti Sibiran. Bet kai pamatė, kad sukilėliai tie patys lietuvininkai, apsidžiaugė ir greit susibičiuliavo.

Bet jei Lietuvos traukiniai atvažiuavę į Klaipėdą darys ir toliau tokį rusišką įspūdį, tai galime tikrai pasakyti, kad prūsai tokiu traukiniu neišsitikės važiuoti, kad nenuvežtų juos į Sibira. Kur yra, kauniečiai, jūsų malonus lietuviškas įspūdis?!

Mažieji lietuviai mėgsta jaukumą. Taigi Didieji lietuviai, jei norite su Mažaisiais lietuviais gyventi, prisijaukinkite juos, — pasielgkite lietuviškai kultūriškai.

Nejaukų padaryti jaukiu — kultūrinio darbas, bet jaukų padaryti nejaukiu — barbariškas darbas."

— Lietuvą pradžūtin veda šitoki iteligen-tai, sako „Tėvynė“, organas Susivienijimo Amerikos Lietu-viu, a propos Raseinių pašto viršininko pabėgusio su 37.802 litų, cituodama ilgesnę ištrauką iš „Lietuvos Zi-nių“. Pasak „Lietuvos Zinių“:

„Netik Raseinių Piliėčių kliubas, bet ir Ukmėrgės ir Tauragės ir Alytaus ir Kretingos ir daugelio kitų kliūbų, neišskiriant ir paties Kauno Lietuvių kliubų, dirba vieną ir tą patį darbą“ — mūsų intelegentijos moralio žlugimo darba!

„Tie kliubai, kaip du vandens lašu yra panašūs į buvusius kitados rusų „mieščanskus“ ar „dvoranskus kliubus“. Svarbiausioji jų šaknis tai kortos ir bufetas su svaigiaisiais gėrimais...

„Tai yra turbūt senosios rusiškosios kultūros pa-minklai.

„Tai vakariniai kursai, kuriuose seni „Cinovinkai“ veteranai mokina Jaunuosius nesubrendėlius mūsų val-dininkus ir jaunuolius inteligentus senosios „visokorodnos“ praktikos... „Toki privalumai, kaip girtuoklia-vimas, kyšikavimas puikiausiai šiuose kursuose išei-nama...

„Smuklėms ir traktieriams veikti yra paskirta vieta ir laikas, gi „kultūringiems“ kliūbams įstatymų nėra — mat čionai renkasi patys įstatymų saugotojai bei vykintojai ir kam čia saviškių tarpe įstatymai... Tokiu būdu kliūbas virsta nepaprasta smukle, kurioj galima girtuokliaut ištisą naktį ir daryti „saviškių tarpe“, ką nori...

„Kas tenai daroma neviskas galima laikrašty aprašyti... Pasitaiko ir tokių scenų, prieš kurias blanksta ir tamsiausių latrų žygiai smūklėse.“

Atkartojus paskui „L. Zinias“ „Tėvynės redakcija priduria:

„Stai kokius supuvimo urvus palaiko Lietuvos inteligentai ir valdininkai. Vienok tie ponai moka aukštai iškėlę galvas girtis, kad tik jie vieni yra tikriausiai inteligentais... Sitoki „inteligentai“ Lietuvą pražūtin veda, nes priaugančiąją inteligentiją veda supuvimo klampynėn“...

— Lietuvos Universiteto studentų savišalpos Draugija užvaldžius žydams ir aniems pritariantiems socialistams bei komunistams, tikrieji lietuviai studentai priversti buvo daryti šiokią tokią rodą savo reikalams apginti. Suorganizuoti vien gryną lietuvių organizacijai buvo sušauktas 11 d. vasario Universiteto salėj susirinkimas, kuriame dalyvavo į 250 studentų. Keliolika socialistų mėgino priešintis balsavimuose, bet jie pasirodė kaip mažas purvinas taškas ant gryno lietuviško kūno.

Užgirta sudaryti tikrų lietuvių studentų atstovybė.

Referuojant studentų savišalpos klausimą išėjo aikštėn, kad Lietuvos Universitete 57 nuošimčius sudaro žydai. Vieno studento išlaikymas valstybei atsieinas 3000 litų metams... Žydai padrąsinti lietuvių nesvietišku nusileidimu pradėję rusinti Lietuvos Universitetą, varą priešvalstybinę agitaciją, paniekina tautos himną. L. U.

tur būt aiškiai valstybinė įstaiga. Lietuvių tautai reikalinga inteligentinių pajėgų. Didžiama negal nešti sunkenybių naudai mažumų. Tai priešinga demokratingumui. Žydų studentų tur būt priimama toks nuošimtis, kurs atatiktų jų gyventojų skaičiui Lietuvoj. Stojant į Lietuvos Universitetą tur būt kvočiami lietuvių kalbos, nemokantieji negal būt priimami. Gaminimas inteligentinių pajėgų yra tautos gyvybės klausimas. Studentai lietuviai kelia „numerus clausus“ klausimą delto, kad Lietuvos valdžia iki šiol ėjusi nenuosekliu keliu...

Laike diskusijų studentas Nekvedavičius pareiškęs, kad „jis pats matęs, kaip žydai nuo pristatomų lavonų nuimą škaplierius, ražančių ir numetą į kampa. Tad žydai tegul ima savo žmonių lavonus.“

Vienbalsiai (socialistams susilaikius) priimta tokio turinio rezoliucija:

„1. Kad žydai L. U. būtų priimami tokiaime skaičiuje, kuris atatiktų nuošimčiui jų gyventojų Lietuvoj.

2. Tuos žydų studentus, kurie jau priimti Lietuvos Universiteto bet sudaro virš normos nuošimtį, palikti U-tė be teisės dalyvauti bendrose Universiteto studentų organizacijoje. Jie turi sumokėti valstybei kasmet kiekvienas po 3000 litų, arba tiek, kiek valstybei atsieina vieno studento išlaikymas.

3. Visi Lietuvos Universiteto studentai ne lietuviai turi būti kvočiami iš lietuvių kalbos ir jos nemokantieji — prašalinti.

4. Priimant Lietuvos Universitetan ne lietuvius studentus, kvosti juos iš lietuvių kalbos. Nemokančius jos — nepriimti.

Teip pat priimta rezoliucija neduoti žydams medikams krikščionių lavonų.

Priemonės, kurių bus imamas įvykinti aukščiau pabrėžtus tikslus, bus rinkimas po rezoliucijom studentų parašų, ėjimas į visuomenę su paskaitomis, prakalbomis, darant mitingus, kur bus aiškinama lietuvių studentų nusistatymas ir atsiklausiama visuomenės balso.

Sis nusistatymas parodė, kad socialistų studentų maža (bus apie 25—30), kad jie be žydų studentų susirinkimuose ir reikaluose nenori apsieiti. Delto jiems keliant obstrukcijas ir visom keturiom ginant žydų teises, dešinieji atsakydavo, kad jiems aiškus socialistų nusistatymas, jų saujelė, bet žydų pečiais jie nori turėti viršų."

— BEDOS DEL LITU. Savų pinigų įvedimas, garbinamas kaip vienas didžiausių labdarybių 1922 metuose, anot J. Rimkaus, „Krašto Balso“ (N. 5) korespondento, labai daug nuostolio padaręs Lietuvos valstybės ūkininkams. Esą ūkininkai pirmiaus turėję maišus vokiškų pinigų, „dabar liko be litų, be pajėgos. Kadangi grūdų negalima išvežti užsienin, ūkio produktai yra be kainos ir ūkininkams grąšo galutinas sugriuvimas.

Nėžiūrint to, kad ūkio produktai yra beveik be kainos, pirkliai krautuvėse nėkiek nemažina savo prekės kainų, o vis dar kelia vis aukščiau ir aukščiau, nors neseniai dar rėkdavo, kad, girdi, pažiūrėkite kaip mus plėšia ūkininkai už savo produktus. Kaimo darbininkus, tai jau seimas gerokai paglostė ūkininkų šonkaulių kaštu. Valdžia įsakė, kad ūkininkai mokėtų atlyginimą savo darbininkams 1922 m. gale taip: už sukalbėtus 20 auksinių 1 litą. O kad ir bankai taip būtų mokėję už ostus, — nieko nesakytume.

Cia tai jau buvo duosnumas, tik iš svetimos kišenės. Išėjo taip, kad kiti ūkininkai turėjo savo darbininkams gale šių metų užmokėti kuone dvigubai, skaitant dole-

riais, negut kaip buvo sukalbėta. Ukininkai priversti buvo tuo būdu išmesti rinkon pusdykiai aibę savo produktu, o patys vis delto paliko be litų.

Dabar valdininkai. Jie paliko vėl tokie pat vargetos, koki buvo prieš 5 mėnesius, taip kad valdžios raminiai ir glostymai, prieš įvedant litus, buvo vien naive paguoda.

Kam gerai pradeda dabar būti, tai vėl laisvos profesijos žmonėms: advokatams, gydytojams, kurpiams, siuvėjams ir t. t., nekalbant jau, kad litų nestinga ir krautuvninkams. Gydytojai, pav., uždirba dienai iki 100 litų, siuvėjai ir gi neblogai, o valdininkas daugiausia dienai te-užirba 2—7 litus. Ar tai normalus daiktas, kad teisėjas vaikščiotų sutrunėjusiais prieškariniais drabužiais apiplyšęs, kadangi valstybė neduoda jam nei dešimtos dalies to atlyginimo, kurį jis turėjo prieš karą? Pirkliai puikius rūmus sau stato ir vaikščioja šilkuose ir sabaluose, o valstybė neišgali išremontuoti gimnazijos sienų, ir jos (valstybės) tarnautojai tai yra pavargėlių armija..."

SUNKIOSE LIETUVOS VALSTYBEI DIENOSE, kad Santarvės diplomatai pinte pynė painiausius diplomatiškus vortinklius dėl Nemuno neitralizavimo, Klaipėdos ir Vilniaus teisių pavogimo, Lietuvos šeimnininkai, atstovai arba, kaip juos senis Jakštas pavadino, karaliai, pasirodė vien uoliausiais savo partijų vadų pasekėjais. Net lenkams, prancuzų frankais papirktiems, veržantis į Lietuvos žemes, Seimo atstovai negalėjo pamiršti savo partijinių vaidų ir interesų. Derėtasi, ginčyta, žadėta ir apvilta, baliavota, važinėta (kelionė valstybės gelžkeliais ir automobiliais tiems ponams uždyka) valgyta, gerta ir tartasi, kurie iš jų turi palikti didžiausiais ponais. Po visų tų kone pusės metų derybų, derybų be vaisių ir su vaisė-

mis, augštų ponų, šalies šeimininkų susibarta, išsiniekinta ir prilipta liepto galas. Seimas turėjo būti paleistas. Naujų šalies šeimininkų rinkimai busią 12 ir 13 d. gegužio. Nelemtų barnių ir peštynių autoriai ėmėsi dabar skustis Amerikos lietuviams, kurių tukstančių tukstančius grįžusiu tėvynėn apšvilpė, apjuokė ir visokiomis savo kytrų galvelių išmislytomis painiavomis, padavadijimais išsivijo atgal į Ameriką. Muša dabar telegramas į Amerikos lietuvius socialistai, prašydami dolerių, kad nusikračius kunigų įtakos, krikščionių demokratų šulai per telegramus praneša, kad be tukstančių Amerikos dolerių žlugsianti katalikystė Lietuvoje; visokio plauko progresistai telegrafuoja savo vienminčiams, juog be Amerikos dolerių jokia pirmynėiga negalima... Doleriu, amerikoniškų dolerių! Tada pasklis visuose Lietuvos kampuose visokis socializmas; su doleriais krikščionys demokratai išlaikys tikėjimą Lietuvos žemėse; su doleriais amerikontų sudovanotais (N B kuriuos Lietuvos ponai turi gauti be jokio darbo padarymo) iš visų pasaulio kraštų vėjai supūs Kauran visoki progrsę.

Balių Baliai, Bausmės Batalijonas.

Gyventi sostinėj ir diena dieneon lankyti universitetan įsibrysta. Begalo linksmai jautiesi gaves dienai — kitai iš jo išsprukti ir pagyventi kaimo gyvenimu. Mano laimei šiemet Grabnyčių (2.II) šventė išpuolė penktadienį. Tad tariausi, kad proga reikia pasinaudoti, nes nebe greit bus Velykų atostogos. Paeilgau saviškių ir žiemos gamtužės.

Indomu buvo pamatyti Mariampole, kada prie jos prišliauzė geležinkelis. Ir nors jis dar neužbaigtas (nesujungtas su Seštakavu (Seštokais), bet mieste jo reikėmė jaučiama. Miestas pradeda plėstis. Tam tikslui valdžia iš Kvietiškio dvaro paskyrė 150 margų žemės. Ant šios žemės namai pradeda dygti, kaip grybai po lietaus...

Besiartinant užgavėnėms, Marijampoliečiai linksinosi, kiek tik jų jėgos išgali. Nūnai pas juos vakarai ant vakarų ir dar vakarų paveja. Juose jie gauna ne tik etinio pasilinksmavimo, bet ir plaučiams dulkių, kiek tik telpa. Ir taip savaitėj 2—3 sykius net iki 4 ryto jie džiūgauna. Be oficialių viešų vakarų esama daugybė robakų, savybės vakarėlių ir t.t.

In vakarus atūžia ir kauniečiai valdiškais automobiliais, ne tik studentai, bet ir Seimo atstovai. Pašokę, paulioję grįžta Kaunan...

Ir ne tik mūsų studentai guršknoja svaigalų ir garbina Bachą, bet ir gimnazistai—gimnazistės. Vienu žodžiu pasakius visa Lietuvos moksleivija. Geria, nes girdi, reikia linsmai pagyventi(?) Ir nėra kas sudraudžia, nėra kas „uliojimo“ blogąsias pasekmes nurodo?..

Nuo vyresniųjų neatsilieka ir jaunuoliai. Nėra iš ko imti pavyzdžio. (Patys mokytojai tvirkina savo mokinius. Jie įtraukia ir tokius tokias, kuriuos vienas tik pamatymas stiklelio purtindavo). Kas bus toliau?..

Iš Marijampolės Dzūkijon teko važiuoti su N. N. batalijono kareiviu. Iki Liudvinavui važiovome tylėdami. Liudvinave jį pavaišinau „aqua vitae“. Patsai „aqua vitae“ negėriau ir negeriu, nes many ir be jo malonės gyvybės perpilnai. Kada mano kareivėlis išsigėrė, tai išties, atgijo! Jame pabudo merdėjanti gyvybė ir pasireiškė gyvoj kalboj. Jo kalba čiurleno, kaip iš gausiausio šaltinio, gryniausią dzūką tarne. Pasidarė begaliniai atvirus. Išsiplepėjo ką tik turėjo sieloj. Tuomi jo atvirumu naudodamasi daug ko sužinojau. Kuomi čia ir pasidalinu su „Z-ės“ skaitytojais.

Brol, sakyk man: už ką Tamsta pakliuvai į juodakėpurių kuopą? (Drausmės Batalioną).

— Už ką? — Nugi už 1919 m. Panemunės sukilimą. Tai, vadinasi ir Tamsta?...

— Ne, visai ne užtai. Pertraukė kareivis, nedavęs užbaigti sakinio.

Tai už ką gi?

— Nugi už pabėgimą namon. Tai ko Tamsta bėgai?

INTALPA.

	Pusl.
Dar apie Klaipėda	3
Klaipėdos sujungimo su Lietuva sąlygos	5
Klaipėdos Klausimo sunkumas.	8
Kokių pinklių pridarė Santarvė	10
Rugiapjovių Dainos, eilės	13
Zilvyno ežero išnykimas	23
Laisvąją Lietuvą Atlankytą.	25
Kas Girdėt Pasauljį	31

“ŽVAIGŽDĖS”
SPAUSTUVĖ

**ATLIEKA VISUS SPAUDOS DARBUS
GERAI, PIGIAI IR GREITAI.**

SPAUSDINA:

Knygas, Cirkuliorius, Tikietus, Konstitucijas, Visiting ir Business Cards, Užkvietimus Veselijų, Kopertus, Laiškus ir tt.

**Kas Darbą Paves,
Pasidžiaugs**

Kreipkitės šiuo antrašu:

“ŽVAIGŽDĖS,”
3654 RICHMOND ST.,
PHILADELPHIA, PA.
